

SISTE NYTT

Onsdag, den 7. mars 1945.

Nr. 56.

2. årg.

V V V V V V V V V V V V V V V V V V V V V V

London, 6.3.1945, kl. 18,30.

VEST. De allierte står nå ved Rhinen på hele strekningen fra Nijmegen til Köln med unntakelse av avsnittet ved Wesel hvor tyskerne fremdeles har et brohode. Amerikanske avdelinger rykker fram mot Wesel, og artilleriet har ødelagt et ledd i jernbanebroen over Rhinen og sperret vegbroen. Ved Rheinberg, hvor antakelig en bro er brukbar, yter tyskerne hard motstand.

Den 9. armé tok i går 1.500 fanger, og kanadierne og briterne har hittil tatt 20.000. Amerikansk infanteri som besetter Köln møter svak motstand. De har i dag nådd Rheinstrasse som er grensen for den gamle bydel og har i byens industriidrikt tatt skiftetomtene i Scheld. Utenfor byen er den store kraftstasjon i Goldenberg erobret. Sør for Köln står andre amerikanske avdelinger 12 km. fra Bonn.

Sør-øst for Prüm har 3. amerikanske armé sikret seg to nye overganger over Kyll og slått sammen sine brohoder 20 km. nord for Trier. Arméen er rykket 4 km. fram, men dens posisjon hemmeligholdes fremdeles. Det antas imidlertid at retningen er Moseldalen og Koblenz hvor Mosel og Rhinen flyter sammen.

LUFTKRIGEN. Amerikanske bombefly har i dag angrepet Salzbergen oljeraffineri, ca. 40 km. nord-vest for Münster. I natt støttet 1.100 britiske bombefly russerne ved å bombe Chemnitz som noen timer tidli-

gere var blitt angrepet av amerikanske fly. Andre britiske fly angrep mål i Bohlen, Galsenkirchen og Mannheim, og Mosquitos rettet sitt vanlige nattangrep mot Berlin. Fly fra Italia angrep i natt mål i Graz og andre steder i Østerrike.

ØST. Marsjal Sjukovs artilleri bombarderte nå Stettins ytre forsvarsverker, og russiske avdelinger har nådd Oder på flere steder sør for byen. Infanteriet står 25 km. øst for Stettin, og det ser ut til at Sjukovs hovedstyrker konsentrerer seg om denne by mens de overlater til baktroppene å rydde pinnsvinstillingene i samarbeid med Rokossowskys styrker.

Russerne står nå langs Oder fra Østersjøen til Tsjekkoslovakia. Det meldes at store forsterkninger stadig når fram til marsjal Konjovs arméer, 60 km. fra Berlin.

DET FJERNE ØSTEN. I Burma drives japanerne tilbake mot Mandalay, og 1.600 japanere falt sør for Mandalay da byen Meihila med 8 flyplasser ble erobret av de allierte. Siden april 1944 har den 14. armé rykket fram en distanse som er lenger enn den mellom Moskva og Berlin.

CHURCHILL er i ettermiddag vendt tilbake til London fra et besøk på Vestfronten hvor han sammen med Imperiets generalstabssjef, general Brooke og sin personlige militære rådgiver, general Ismay, har hatt overlegginger med generalene Eisenhower og Montgomery.

-- V --

London, 7.3.1945, kl. 6.30.

VEST. Köln er erobret, og 1. amerikanske armé er fullstendig herre over situasjonen i byen. Ødeleggelsene i Köln er verre enn i Stalingrad. Over 85 % av byen ligger i ruiner, det er særlig gått ut over industriområdene. Domen er bare lettere skadet. 3.600 fanger er tatt i Köln. Amerikanske avdelinger rykker videre langs riksvegen til Bonn og står nå 10 km. fra byen.

I Eifelområdet fortsetter 3. amerikanske armé sin framgang og har rykket fram 50 km. De står nå 30 km. fra Rhinen.

Siden invasjonssdagen har de allierte tatt

over 1 million tyskere til fange.

LUFTKRIGEN. Berlin er blitt bombet for 10. natt på rad. Tunge britiske bombefly har angrepet Wesel. Allierte flystyrker har bombet Brennerjernbanen og andre jernbanemål i Østerrike.

ØST. Marsjal Sjukovs styrker har nådd munningen av Oder og tatt 500 byer og landsbyer. Kammin, 70 km. nord for Stettin, er erobret. I nord-øst har marsjal Rokossowskys arméer utslettet de omringede tyske styrker.

DET FJERNE ØSTEN. I Burma står de allierte styrker 20 km. fra Mandalay.

DEMOKRATI OG DIKTATUR.

Enkelte spør kanskje seg selv i dag om det virkelig er sant som nazistene eier at demokratiet har utspilt sin rolle som statsform. Det er ikke lenger levedyktig fordi den desentralisering og treghet i avgjørelsen som alltid har preget det gjør at demokratiet må gi tapt for de moderne staters fart og handlekraft. Og nazistene henviser til England og Amerika i dag, som angivelige har gått over til diktaturet med Churchill og Roosevelt i spissen. Vi vet alle at disse to statsmenn i dag har en uhyre stor makt, og nazistenes påstand kan kanskje i første omgang kaste folk blår i øynene, slik at de til og med kan lure på om diktaturet - eller i hvert fall den totalitære stat - har de fleste fordelene i vår moderne tid.

Det kan ikke nektes at en krig krever en ledelse som kan treffe hurtige avgjørelser. Men det er ikke dermed sagt at disse avgjørelser ikke skal kunne utsettes for kritikk etterpå. Når Churchill i dag har slik makt, er det først og fremst på grunn av sin dyktighet, sin erfaring og sin store popularitet. Han behøver ikke støtte seg til Gestapo og SS. Det er vanvidd å si at han har diktatorisk myndighet all den stund Parlamentet kan gi ham mistillitsvotum. Og det engelske parlament er ikke plukket ut av noe statsbærende parti. Det er Tyskland som spiller den komedien.

Et diktatur er og blir ufritt. Det kan som Tyskland i tiden 1933-39 skape et materielt oppsving og utad tilsynelatende gi et bilde av framgang. Men vi skal huske på at en diktaturstat har midler til å framstille alt som det passer de ledende. Radio og presse er ensrettet, og staten har sitt eget propaganda-departement som sørger for å holde folk undervettet om alle fordeler styret innebærer. Opposisjonen får aldri komme til orde, og det gjør kanskje at folk tror at det ikke eksisterer opposisjon i det hele tatt.

Men slik som diktaturet utad sørger for å holde fasaden vakker, er det motsatte tilfelle med demokratiet. Her kan all kritikk uhindret komme til orde, og dette kan vel ofte gi folk inntrykk av at feilene finnes bare i de demokratiske stater, mens de totalitære er feilfrie.

Vi må derfor ikke la oss villode av nazistenes propaganda og enkeltes ugrunne- de misnøye med forholdene her i landet før krigen. Skal man finne en statsform som gir flest mulig de best mulige betingelser, må systemet man bygger på være sunt, og diktaturstatene har med sin vold og tvang kommet bort fra alt som heter sund kritikk. Tvang passer ikke oss, vi vil ha frihet. Friheten er demokratiets grunnprinsipp, det vil vi aldri gi slipp på.

DEN BRITISKE FLYAKTIVITET.

Den britiske luftfartsminister, Sir Archibald Sinclair, har i Underhuset uttalt at flyaktiviteten stadig vil stige helt til Tyskland er slått. Tapene av bombefly er nå 1,1 %, men Bomberkommand har fra april til september 1944 mistet 10.000 mann i falne, sårete og savnete, et tall som er langt lavere enn mann tidligere regnet med. I februar ble det over Tyskland kastet 135.000 tonn bomber, hvilket er 25 % mere enn i noen måned tidligere. Det strategiske flyvåpen har foretatt 55.000 utfall og herunder ødelagt 119 broer og brutt jernbanene på 2.500 steder. Britiske bombefly er stadig i aksjon utenfor Norskekysten og angriper tysk skipsfart.

NORGES-NYTT.

For å bedre sin fortvilede transport-situasjon har tyskerne bestemt at 20.000 nordmenn skal drive tvangsvis vedhogst. Alle bedrifter som får ledige folk skal sende oppgave over dem for at de kan bli sendt på hogst.

For en tid siden dukket en tysk patrulje opp på Singås i Sør-Trøndelag. Tyskerne arresterte lærer Ole Kvernerød og gårdbruker Ingar Trøøyen. Et stykke borte på veien ble de to arresterte uten videre varsel skutt ned. Kvernerød var 26 år og Trøøyen 37 år gammel.

5 ledende gullsmedforretninger i Trondheim er stengt etter ordre fra Næringsdepartementet. Selvsagt var ikke NS gullsmeden Ole Ås blant dem. En lang rekke større bedrifter i Trondheim har i den siste tiden fått kommisarisk ledelse som er overlatt blant distriktets nazister.